

**„TECHNIKAI MEGOLDÁSOKKAL ÁLMODOM”
PITTI KATALIN TANÁRI HITVALLÁSRÓL, AZ ÉNEKLÉS ÉS A
VERSEK ADTA ÖRÖMRŐL**

Réfi Zsuzsanna interjúja

Fotó: Czimbál Gyula
(magyarnemzet.hu)

Hallja, érzi a másik hibáit, ezért is tud óráról órára fejlődést elérni a tanítványaival Pitti Katalin, aki akadémista kora óta szeret tanítani, kötelességének is érzi, hogy továbbadja mindazt a tudást, amit a pályája során elsajátíthatott. A kiváló és érdemes művészi címmel kitüntetett szoprán, az Operaház örökös tagja, akit tavaly a Halhatatlanok Társulatának is tagjává választottak, negyedszázados pedagógusi pályája alatt temérdek növendéknek mutatta meg a helyes levegőtechnikát, a színpadi figurateremtés titkait. S azt is, hogy mennyire jelentőségteljesen kell elkezdni egy mű első hangját és hová kell eljutni a végére. Létfontosságúnak tartja mindezt, hiszen így lehet megfogni a lelkeket. S azt vallja, maga is nagyon sokat tanult a közös órákból, mesterkurzusokból. Az énekesnővel a hang magjáról, folytonos fejlődésről, valamint a rá bízott talentumokról is beszélgettünk.

– *Mindig érdekelte a tanítás?*

– Igen, hiszen a Zeneakadémia első három évében énektanszakosként énektanári képzést kaptunk, bemutató órákat kellett tartanunk, sok növendékem is volt, így hamar rádöbbsentem: szeretek tanítani, szívesen adom tovább a megszerzett tudást. Még ma is technikai megoldásokkal álmodom, annyira foglalkoztat mindez. Persze aztán, ahogy elindult a pályám, a pedagógusi munka egy időre háttérbe szorult, de negyedszázada már, hogy ismét fontos szerepet kapott az életemben., hiszen 2000-től kezdtem el rendszeresen tanítani. Vinczeffy Adrienne, akivel együtt jártunk a Zeneakadémiára, hívott először Szombathelyre, a Nyugat-Magyarországi Egyetemen tíz évet töltöttem, tanítottam aztán a Budai Művészházban is, amelyet Csányi Valéria

indított szülei otthonában. A Magyar Rádióban szintén foglalkoztam azokkal a kórustagokkal, akiknek szólófeladatot is el kellett látniuk, emellett tanítottam a tatai Menner Bernát Zeneiskolában is, valamint egy évet a Szegedi Tudományegyetem Bartók Béla Művészeti Karán. Azért nem vállaltam tovább ez utóbbi felkérést, mert nagyon messze van mostani otthonomtól, Litértől. Természetesen, ha a növendékeim kérik, akkor utazom is, hogy segítsen őket, de mostanság a magántanítványokon, valamint a mesterkurzusokon van a hangsúly, amelyeket nemcsak itthon, hanem külföldön is rendszeresen tartok.

– *Mit lehet elérni néhány nap alatt?*

– Én minimum egy hétben, vagy legalább öt napban gondolkodom, úgy vélem, hogy az ennél rövidebb idő semmire sem jó. Két művet kell hozniuk a jelentkezőknek, s mindennap dolgozunk a technikán, végül persze koncert zárja a kurzust. Tavaly Nagyváradon például 11 növendékkal foglalkoztam, a budapestin pedig 13-mal. Így kora reggeltől késő estig tartottak az órák, de nem bántam. Minden érkezőnek más volt a problémája, mindenkinél másra kellett figyelni, így számomra is változatos volt minden nap. S érdekes az is, hogy más és más a tudásszint, hiszen vannak már szerepeket éneklő kollégák, s olyan jelentkezők is, akiknél azon dolgozunk, hogy jó helyre kerüljön a hang. Mindenkivel szívesen foglalkozom, akinél azt érzem, hogy akar tanulni, haladni, küzd azért, hogy előrébb lépjen. Azokkal van nehezebb dolgom, akik évekig rossz metódussal énekeltek, velük azért hosszabb időre, rendszeres munkára van szükség, hogy változást értsünk el. Komoly felelősség a tanítás, hiszen odahozzák hozzám az életüket, az éneklés iránti vágyukat, rám bízják a talentumokat, és ehhez értőn és felelősséggel kell fordulni.

– *Mi mindent tanult Ön a tanítással töltött évtizedek alatt?*

– Nekem is jó iskola, hogy mindent, amit az ember sokszor már ösztönösen művel, ami a számára evidens, meg kell tudni fogalmazni a növendékeknek, és ha kell, akkor mindenkinek másként. Az elsődleges, hogy a hang jó helyen legyen. Ha ez nincs így, az jelenti a legnagyobb munkát. Vannak emberek, akik születetten jó helyen énekelnek, bennük tudatosítani kell ezt, azokat pedig, akiknél rossz helyen szól, rávezetni, hogy mi is az ő hangjuk. Meg kell tanulni, miként lehet ‘maszkban’, azaz a fej megfelelő rezonáló üregeiben a hang, hogy a levegővel úgy tudja használni, hogy megmaradjon a természetes hatás, és hogyan kell bekanalizálni, s nem fűjni a hangot... Miként tudunk eljutni oda, hogy a hangszalagok között a legkisebb résen, a legkisebb energiával szólaltassuk meg a hangot, miként építkezzünk a rezonanciával. A legfontosabb, hogy mindenki találja meg a saját, a rá jellemző hangot. S én érzem, hallom a másik hibáját, azt, hogy mit kellene tennie még ahhoz, hogy még szebbé váljon a hang. Az órákon először mindig az újjal építkezzünk. S amikor ez már

működik, akkor kezdjük el a régi dolgokat átgyúrni, átfésülni. Egyébként mindenkinél nulladik lépésnek a levegőtechnikát tekintem. Erről nem mondok le, akármilyen lassan haladunk is. Tragikus ugyanis, hogy a fiatalok ma megfelelő levegőtechnika nélkül hatalmas műveket énekelnek, amit rossz hallgatni, mert tönkremehetnek benne.

– *A levegőtechnika fontosságát Ön is nagyon hamar, s magától Ferencsik Jánostól tanulhatta.*

– Így van, amikor 26 évesen, a diplomázás évében megkaptam Desdemona szerepét az Otellóból készült tv-filmben, Ferencsik János karnagy úrral vettük át az egész darabot. Első nekifutásra folyton megállított, s figyelmeztetett mikor vegyek levegőt a következő frázishoz. Vele tanultam meg, hogy a hang kerek gömb legyen és annak ‘skalpjában’, a felső negyedében vezetjük a hangot. Vele tanultam meg, milyen fontosak a zenei ívek, miként lehet okosan beosztani a levegőt, hogy minden megfelelően szóljon.

[Verdi: Otello - Ave Maria - Pitti Katalin \(4:32\)](#)

[Verdi: Otello - Szerelmi kettős \(Pitti Katalin, Simándy József\) \(9:48\)](#)

S azért is lényeges, hogy jól használjuk a rezonanciát, a levegőadogatást, mert nekünk az egész testünk a hangszerünk. Az énekes maga a legszebb és legérzékenyebb instrumentum. Az optimális működéshez, hogy az ember testben, lélekben száz százalékosan lépjen színpadra, paralel sok mindenre figyelni kell. S azt is sokan mondogatják, hogy kell a támasz, de hogy pontosan miként kell ezt végrehajtani, az már ritkábban hangzik el, ahogy az sem, mennyire fontos, hogy hol van a hang magja. Hiszen, ha az nincs a megfelelő helyen, akkor nincs vivőereje. Ezért szoktam megosztani azt is a növendékekkel, miért figyeljenek oda a mozgásra, az étkezésre, hogyan tartsák karban a testüket. A szerepléshez optimális állapot kell testben és lélekben egyaránt. Szoktam hangoztatni, hogy nem énekórát, edzést tartunk. Ha a hát- és a rekeszizmaikban izomlázat éreznek, akkor már dolgoztunk. Az már jó jel. Azoknak a fiatal kollégáknak pedig, akik már szerepeket alakítanak, azt is elmondom, milyen fortélyai vannak az énekelnivalónak, mikor mire kell figyelni, hogy ne ejtsék le a hangot, miként kell az adott frázist megfelelően formálni. Ahhoz, hogy én – lassan már a 74. életévemben – még mindig tudjak énekelni, kell a sok gyakorlás, s még fokozottabban kell figyelnem a megfelelő levegőtechnikára. Szerencsésnek mondhatom magam, hiszen ezt Adorján Ilonka nénitől elsajátíthattam, és bárkinek tovább tudom adni. A tanáramtól tanultakat, a saját tapasztalataimat mindig örömmel adom tovább. Ennyi tanítással töltött év után már azt is látom, hogy bár a tehetség mértéke nem mindannyiunkban egyforma, azt, amit kaptunk, az egész testünkkel kell szolgálni, és a technikai tudásunkat folytonosan pallérozni. Magam is ezt teszem mind a mai napig. A növendékeimnek megtanítom a négyes szabályt: veszem a levegőt, megtartom, elképzelem a hangot és utána indítom.

– *Azt olvastam az egyik interjújában, hogy verset is kell mondaniuk a növendékeinek.*
– Így van, az emberi hang is jellemző mindenkire, az énekhang pedig még jobban, és nem képezhetjük akárhogyan. Ha az előadásban meg kell szólalni, ahhoz ugyanolyan levegőtechnika kell, akár az énekléshez. Minden tanítványommal zöngé és magánhangzós gyakorlatokat is végzünk. Fontos, hogy tudjanak akár szemtől szembe elmondani egy költeményt, s oly módon is, mintha egy nagy terem előtt beszélnének. Ilyenkor figyelni kell a tagolásra, s persze arra, hogy megtöltsék tartalommal a mondandót. Fontos, hová teszik a hangsúlyokat, mit tartanak lényegesnek. Ugyanazt el lehet ötvenféle módon mondani. Elemezni kell a műveket, épp azért, hogy a mondanivaló világos és az emberből magából fakadó legyen. Ahogy az is, hogy ott szülessen meg, abban a pillanatban, amikor előadja az illető. A rögeszmém az is, hogyha valaki nem tud egy népdalt vagy egy Mária-éneket szépen, szívhez szólóan előadni, úgy, hogy a publikum tátott szájjal hallgassa, az semmit nem tud elénekelni... Akkor lehet, hogy nem is érdemes ezt a hivatást választania...

– *Mit gondol arról, hogy mennyire adható tovább a színpadi kisugárzás, a talentum?*

– Tehetséget nem tud adni az ember. A tehetséggel bánni – abban tudunk segíteni. Az a kérdés, hogy a lélek hatalmas ereje kinél milyen mértékben van jelen. De úgy gondolom, mindenkinek segíteni kell, hogy a saját képességeiből a legtöbbet hozza ki. Mindig értékelem, hogyha valaki alázattal, szorgalommal igyekszik fejleszteni magát. Rám is jellemző mind a mai napig, hogy feladatcentrikus vagyok. Legyen szó fellépésről, növendékekről, güzű módjára belevetem magam a munkába, és mindent kihozok magamból, amit lehetséges. A tanítás során mindig valahonnan el kell jutni valahová, és azt látom, hogy az összes növendékemre igaz, hogy minden órán haladunk előre. El tudom vezetni őket oda, ahová szeretnének. Olyan ez a hivatás, akár a sport, amikor az ember arra törekszik, hogy minden alkalommal önmaga fölé kerekedjen. S nemcsak elsajátítani kell az énekelnivalót, megtanulni a szerepformálást, hanem az embernek bíznia is kell magában, hogy esténként mindent oda tudjon adni a közönségnek. A lényeg az alázat, az, hogy az ember a szolgája legyen a zeneszerzőnek, és úgy tolmácsolja az üzenetét. S azt is mindig hangsúlyozom, úgy dolgozzanak, hogy egyszer majd maguk is tanítani fognak. Nem lehet a dolgokat elnagyolni, megúszni. Mindig addig gyakorolunk egy-egy taktust, amíg nem lesz tökéletes, e téren szigorú tanár vagyok.

– *Pedagógusként különleges feladatra is vállalkozott, hiszen megtanított egy siket lányt is énekelni...*

– Vele teljesen másként kell dolgozni, mint a többiekkel, hiszen igazán csak a rezonanciát érzékeli. Magam vagyok a sorvezető, amikor énekel, és elképesztő akarattal, lelkesedéssel dolgozik. Boldogság az én számomra is, hogy átélheti az éneklés örömét. De azt sem szabad elfelejtenünk soha, hogy nem azért éneklünk, hogy magunkat mutogassuk, hanem azért, hogy örömet szerezzünk másoknak.

„Pedagógusként különleges feladatra is vállalkozott, hiszen megtanított egy siket lányt is énekelni.”

– *Hogy milyen jó a tanított technikája, azt talán az is igazolja, hogy mind a mai napig énekel.*

– Másfél órás programot végigénekelek bármikor, akár a cappella is, hiszen például a görög-katolikus templomokba nem is lehet más műsorokkal fellépni. Élveztem állítom össze az áriákból, dalokból, versekből álló programokat. Rendszeresen gyakorolok most is, a tanításkor is mindig beszélek, s ha kell, megmutatom, mit hogyan kell előadni. Bár amennyit a pályám során énekeltem – több mint százötven szerepben léptem színpadra –, szinte csoda, hogy még ma is van hangom. Szép volt a pályám, hazai és külföldi sikerekkel, és a tanítást is nagyon élvezem. Ma is kíváncsian kutatom az elképesztő nagyságú zeneirodalmat izgalmas művekért. Így találtam rá néhány évvel ezelőtt a Mária-énekekre, amelyekből már több CD-t is készítettem, tavaly pedig életre hívtam a Regnum Marianum-Mária-énekversenyt, amelyre a kisebb és nagyobb gyerekeket, valamint felnőtteket is vártunk. Már az első alkalommal is nagy érdeklődést keltett a megmérettetés, több százan jelentkeztek. Bízom benne, hogy lesz folytatása, idén is sikerül megrendeznünk, ha pedig így lesz, akkor várunk rá minden érdeklődőt! Rengeteg munkát jelent egy ilyen seregszemle megszervezése, de örömmel vállalom, hogy minél többen megismerjék, és maguk is énekeljék ezeket a műveket. Örülök, hogy továbbra is a zene tölti ki az életem, hiszen rengeteg ad nap mint nap. Amikor odaülök gyakorolni, énekelni a zongorához, minden gondom elszáll és csak a hang, zenei, lelki megformálással foglalkozom, mindezt pedig ajándéknak érzem...

PITTI KATALIN: HÍRES SZEREPEK-PORTRÉK-FELVÉTELEK

G. Donizetti: Boleyn Anna (Címszerep)

G. Donizetti: Boleyn Anna (címszerep)

[Donizetti: Anna Bolena - Al dolce guidami castel natio \(Katalin Pitti\)](#) (8:32)

Erkel Ferenc: Dózsa György (Csáky Laura)

[Erkel: Dózsa György - Csáky Laura áriája - Pitti Katalin](#) (4:21)

G. Verdi: Aida Gwynett Jonessal (Amneris)

G. Verdi: Traviata (címszerep) c. operában Kelen Péterrel (Alfréd)

[Verdi: La Traviata - Parigi, o cara - Katalin Pitti, Péter Kelen](#) (3:26)

G. Puccini: Manon Lescaut (címszerep)

In quelle trine morbide - Ékszeráría - Puccini: Manon Lescaut - Pitti Katalin (2:34)

G. Puccini: Bohémélet (Mimi)

Bohémélet: Szerelmi jelenet, Pitti Katalin és Leblanc Győző (4:13)

G. Puccini: Tosca (címszerep)

G. Puccini: Pillangókisasszony (címszerep)

[Puccini: Pillangókisasszony / Madama Butterfly - Un bel di vedremo - Katalin Pitti \(3:46\)](#)

G. Puccini: Pillangókisasszony címszerepében Leblanc Győzővel (Pinkerton)

[Puccini: Pillangókisasszony / Madama Butterfly - Un bel di vedremo - Katalin Pitti \(3:46\)](#)

[Puccini: Pillangókisasszony / Madama Butterfly - Tu, tu piccolo iddio - Katalin Pitti \(2:56\)](#)

G. Leoncavallo: Bajazzók (Nedda)

[Pagliacci \(Leoncavallo\) , Act I, Aria of Nedda: "Qual fiamma avea nel guardo" \(5:09\)](#)

[Norma \(Romani\) , Act I, Aria of Norma: "Casta Diva, che inargenti" \(6:48\)](#)

[La Traviata \(Piave\) , Act I, Aria of Violetta: "E strano! E strano!" \(5:25\)](#)

[Mefistofele \(Boito\) , Act 3, Aria of Margherita: "La'altra notte in fonfo al mare" \(6:42\)](#)

[La Wally \(Illica\) , Aria of Wally: "Ebben? Ne andrò lontana" \(4:32\)](#)

[Manon Lescaut \(Praga, Oliva, Illica\) , Act IV, Aria of Manon: "Sola, perduta, abbandonata..." \(5:25\)](#)

[Madama Butterfly \(Giacosa, Illica\) , Act II, Aria of Butterfly: "Un bel di vedremo" \(4:08\)](#)

[Gianni Schicchi \(Forzano\) , Aria of Lauretta: "Oh, mio babbino caro" \(2:34\)](#)

© 1998 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Teljes lejátszási lista megtekintése \(10 felvétel\)](#)

© 1985 HUNGAROTON RECORDS LTD.